

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/2/2023
Identifikačné číslo spisu:	2522201455
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2522201455.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú N. H., narodenú XX. A. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa matky N.. K.. O. C., narodenej XX. S. XXXX, N. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Jurovským, Piešťany, Vájanského 1955/58, a otca O. H., narodeného XX. F. XXXX, C., O.. H. XXXX/XX, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 9P/109/2022, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 28. októbra 2022 sp. zn. 11CoP/87/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 19. augusta 2022 č. k. 9P/109/2022-30 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú odovzdal do starostlivosti otca; matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 150 euro mesačne vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám otca; rozhodol, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletou každý nepárny týždeň v čase od piatku od 16:00 hod. nepretržite do nedele do 18:00 hod. s tým, že otec je povinný dieťa na stretnutie s matkou vždy riadne pripraviť a v určenom čase ju matke v mieste jeho bydliska odovzdať, matka je povinná otcovi maloletú v určenom čase v mieste bydliska otca vrátiť (I. výrok), ďalej vyslovil, že toto neodkladné opatrenie zaniká právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej vedenej Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 13P/200/2019 (II. výrok) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (III. výrok).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na súde prvej inštancie prebieha pod sp. zn. 13P/200/2019 konanie o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej a dňa 18. augusta 2022 prebehlo pojednávanie, na ktorom bola vyslúchnutá maloletá podľa § 38 CMP.

1.2. Opätovne posúdil návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, oboznámil sa s obsahom oznámenia maloletej na Obvodnom oddelení PZ vo Vrbovom, ako aj s obsahom predbežnej správy referátu poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR Martin z 2. augusta 2022 a vykonal výsluch maloletej na pojednávaní konanom 18. augusta 2022 vo veci samej (sp. zn. 13P/200/2019). Dospel k záveru, že aktuálne je v najlepšom záujme maloletej, aby zostala v prostredí otca, kde sa cíti šťastne,

spokojne a bezpečne, kde má vytvorené pozitívne väzby s členmi otцovej rodiny. Aj s ohľadom na aktuálne vyhrotenú situáciu v súvislosti s oznámením maloletej na policajnom orgáne o fyzickom útoku manžela matky maloletej A. C. voči osobe maloletej a jej vyjadrením tak pred policajným orgánom ako aj na pojednávaní 18. augusta 2022, že má z manžela matky strach, keď je nahnevany a vtedy je agresívny, je vysoko pravdepodobné, že pokiaľ by maloletá zostala v domácnosti matky, mohla by byť konfrontovaná tak zo strany matky ako aj jej manžela, čo by mohlo mať negatívny dopad na jej psychický stav. V zmysle § 38 ods. 1 Zákona o rodine bolo potrebné prihliadnuť aj na názor maloletej, ktorá bola na pojednávaní vyslúchnutá v neprítomnosti rodičov a právneho zástupcu matky, za prítomnosti opatrovníčky. Súd prvej inštancie poukázal na zmenu okolností v čase ostatného rozhodovania o neodkladnom opatrení vo vzťahu k súčasnému stavu, keďže sa maloletá v máji 2022 na základe neodkladného opatrenia presťahovala k otцovi, zmenila školu, spolužiakov, prostredie, pričom táto zmena žiadnym negatívnym spôsobom nezasiahla do jej života, práve naopak, zmena prostredia, do ktorého sa tešila jej vzhľadom na jej vek a rozumovú vyspelosť prospela a maloletá dokáže rozumne vyhodnotiť svoje potreby. Podľa názoru súdu je momentálne v najlepšom záujme maloletej, aby bola odovzdaná do starostlivosti otca, u ktorého cíti aktuálne oporu, náklonnosť a láskavosť s tým, že kontakt maloletej s matkou je taktiež potrebné udržiavať, aby nedošlo k narušeniu ich vzťahu, ktorý aktuálne oslabil a ochladol. Dodal, že toto neodkladné opatrenie nie je konečným rozhodnutím vo veci samej a bude trvať do času právoplatného skončenia konania vo veci samej, v ktorom bude potrebné doplniť dokazovanie o výsluch navrhnutých svedkov, a to manželky otca a manžela matky. Nakoľko je termín pojednávania nariadený na 6. decembra 2022, bolo potrebné týmto neodkladným opatrením dočasne upraviť pomery účastníkov, najmä maloletej.

1.3. Vo vzťahu k návrhu otca o určenie vyživovacej povinnosti matky uviedol, že neodkladným opatrením súd ukladá platenie výživného iba v nevyhnutnej miere. Nakoľko je matka zamestnaná, uložil jej povinnosť platiť výživné vo výške 150 euro mesačne, keď má za to, že týmto spôsobom bude výživa maloletej zo strany matky zabezpečená v nevyhnutnej miere a takéto rozhodnutie je v záujme maloletej. Súčasne upravil styk matky s maloletou v zmysle návrhu otca, pričom i samotná maloletá vyslovila želanie stretávať sa so svojou matkou.

1.4. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie matky uznesením z 28. októbra 2022 sp. zn. 11CoP/87/2022 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil (I. výrok) a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (II. výrok).

2.1. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne, do právoplatného rozhodnutia vo veci samej (sp. zn. 13P/200/2019), maloletú odovzdal do starostlivosti otca, matke určil povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 150 euro mesačne a upravil styk matky s maloletou na každý nepárny týždeň od piatku 16:00 hodiny nepretržite do nedele 18:00 hodiny. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a aj celého obsahu spisového materiálu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe vykonaných dôkazov dospel ohľadom rozhodujúcich skutočností k správny skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie vecne správne. Stotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého uznesenia a zhodne s týmto má za to, že v preskúmvanej veci sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým bude maloletá odovzdaná a ponechaná dočasne v starostlivosti otca.

2.2. Odvolací súd zástava názor, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil predložené listinné dôkazy a skutočnosti tvrdené otcom v návrhu považoval na ich základe za osvedčené. Dôvodil, že maloletá, ktorá v decembri 2022 dovŕši 14 rokov, sa opakovane vyjadřila, a to pred psychológom na ÚPSVaR, ako aj na pojednávaní vo veci samej, že chce bývať v domácnosti otca. Obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky pre výchovu maloletej. Maloletá má oboch rodičov rada, má s nimi vytvorený citový vzťah. Jej dočasné ponechanie v starostlivosti otca mal odvolací súd za osvedčené tiež správou Referátu poradensko-psychologických služieb, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Martin z 2. augusta 2022 a tiež aj podaným trestným oznámením, keď konanie na jeho základe doposiaľ nebolo skončené, no svedčí naštrbeniu vzťahu maloletej s manželom matky. Maloletá sa na zmenu prostredia adaptovala bez

problémov. Znalecký posudok v konaní vo veci samej bol vyhotovený pred rokom a pol. Za toto obdobie maloletá vyrástla, a to nielen fyzicky, ale aj mentálne a vyjadrila svoj názor. Otec matke nebráni v styku s maloletou, matka má styk upravený štandardne, takže má vytvorený priestor podieľať sa na výchove maloletej a rozvíjať vzájomný vzťah s dcérou do doby skončenia konania vo veci samej. Odvolací súd uzavrel, že by nebolo v záujme maloletej, aby do skončenia konania vo veci samej menila výchovné prostredie, keď v starostlivosti otca má vytvorené vhodné podmienky, otec jej poskytuje riadnu starostlivosť a jej výchova nie je ohrozená.

2.3. S prihliadnutím k uvedeným skutočnostiam považoval dočasné ponechanie maloletej do skončenia konania vo veci samej v starostlivosti otca za správne, a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v súlade s § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2.4. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a § 52 CMP.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu (v rozsahu I. výroku) podala matka (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP.

3.1. Uviedla, že si je vedomá skutočnosti, že na podanie dovolania nie sú splnené zákonné podmienky § 420 prvej vety CSP, ale so zreteľom na výlučnú právomoc odvolacieho súdu o posúdení a rozhodnutí, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie v konkrétnej právnej veci, podáva toto dovolanie. Napadnuté rozhodnutie považuje vo výroku za vecne nesprávne, vychádzajúce z nesprávne a nedostatočne osvedčených, resp. nepravdivých skutočností tvrdených otcom maloletej. Odvolací súd sa v žiadnom smere nevyrovnal s návrhom kolízneho opatrovníka, ktorý sa vyjadril k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia tak, že je nadbytočný a treba ho zamietnuť, nakoľko je vytýčené pojednávanie. Tvrdí, že dané rozhodnutie je rozporuplné a nepresvedčivé, so znakmi arbitrárnosti.

3.2. Vzhľadom na dôvody uvedené v dovolaní navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Otec navrhol dovolanie zamietnuť. Uznesenie odvolacieho súdu je podľa neho vo výroku vecne správne a vychádza zo správne a dostatočne osvedčených skutočností tvrdených otcom.

5. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu nevyjadril.

6. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa od 1. júla 2016 riadia ustanoveniami CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v § 76 až § 77a obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania v posudzovanej veci; prípustnosť dovolania matky bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania (matka) zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej

alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 CSP, dovolací súd prednostne skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti v dovolaní tvrdenej procesnej vady v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristúpi dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Z uvedeného je zrejmé, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k namietanej procesnej vade došlo alebo nie.

11. Z judikatúry najvyššieho súdu (R 21/2018 a R 76/2018) vyplýva, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“ a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP, je také, ktoré konzumuje vec samu. Jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, že budú po ich vydaní dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Rozhodnutia, ktoré nekonzumujú vec samu, sú najmä tie, ktoré sú vydané v priebehu súvisiaceho konania vo veci samej.

12. V posudzovanom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia. Dovolací súd preto skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je daná, nakoľko sa nejedná o takýto typ rozhodnutia odvolacieho súdu. Zo samotného znenia II. výroku uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že nariadené neodkladné opatrenie zaniká právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej vedenej Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 13P/200/2019 (ide o konanie o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej), t. j. išlo o dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania na čas do právoplatného skončenia s vecou bezprostredne súvisiaceho konania. Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu tak nemá povahu rozhodnutia vo veci samej a nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Až súdne rozhodnutie vydané v riadnom mimosporovom konaní na základe vykonaného dokazovania a posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa je tým, ktoré upravuje pomery účastníkov končným a meritórnym spôsobom.

13. Z uvedených dôvodov dovolací súd podané dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

14. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd nerozhodoval, nakoľko o ňom rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.